

**KAMUS KOMUNIKATIF
NUSANTARA**

INDONESIA - MALAYSIA
MALAYSIA - INDONESIA

KAMUS KOMUNIKATIF NUSANTARA

INDONESIA - MALAYSIA
MALAYSIA - INDONESIA

Penyusun : Mohd Sharifudin bin Yusop, Phd. (Malaysia)
Mahyudin Al Mudra, SH., MM., MA. (Indonesia)

Penyelaras : Mahyudin Al Mudra, SH., MM., MA.
Mohd Sharifudin bin Yusop, Phd.
Dr. Aris Arif Mundayat, Phd.
Yuhastina, MA.

Penerbit : **BALAI KAJIAN DAN PENGEMBANGAN
BUDAYA MELAYU**
Jalan Gambiran 85 Yogyakarta 55161, Indonesia
Telp. +62-274-414233
E-mail: penerbitbkpbm@yahoo.com
www.melayuonline.com

bekerja sama dengan

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
43400 UPM Serdang, Selangor, Malaysia
Telp. +60 3-8946 8661

Hak cipta yang dilindungi undang-undang

© *All right reserved*

Penata letak & Olah sampul : Henry Artiawan Yudhistira
Pencetak : Adicita Karya Nusa

Edisi pertama, cetakan pertama, Februari 2015
ISBN 978-602-1066-08-9

KAMUS KOMUNIKATIF NUSANTARA

INDONESIA - MALAYSIA
MALAYSIA - INDONESIA

Penyusun :

Mohd Sharifudin bin Yusop, Phd. (Malaysia)

Mahyudin Al Mudra, SH., MM., MA. (Indonesia)

Ketua Penyusun

Mohd Sharifudin bin Yusop, Phd. (Malaysia)

Mahyudin Al Mudra, SH., MM., MA. (Indonesia)

Ahli Jawatankuasa Penyusun

Malaysia

Asrul Azuan bin Mat Dehan

Nurfarhana Shahira binti Rosly

Siti Mahani binti Angterian

(Mahasiswa Pascasarjana Kursus

BBM5502 Sem 2, 2013/2014)

Indonesia

Dr. Aris Arif Mundayat, Phd.

Yuhastina, MA.

Astrin Indriaswati, SE.

Samsuni, M.Hum.

Juni Mahsusi, S.S.

Muhammad Ainun Najib, S.Sos.

Oki Supriadi, S. Sn.

Andreas Indra Gautagama

Muhammad Safwan

(Mahasiswa S1 dan S2)

SAMBUTAN KETUA BALAI KAJIAN DAN PENGEMBANGAN BUDAYA MELAYU (BKPB), YOGYAKARTA, INDONESIA

Datuk Cendekia Hikmatullah Mahyudin Al Mudra, SH.MM.MA

Assalamu'alaikum warahmatullahi wa barakatuh.

Bangsa Indonesia dan Bangsa Malaysia adalah dua bangsa yang merupakan “abang-adik” yang berasal dari rumpun yang sama yaitu Rumpun Melayu. Beratus tahun silam, kedua kawasan ini merupakan kawasan yang sama yaitu tanah Melayu. Oleh karena itu, tidak ada sempadan (batas) negara dan tidak diperlukan paspor atau surat keterangan apapun apabila mereka hendak melawat ke berbagai kawasan Melayu tersebut. Bahasa yang mereka gunakan pun sama, yaitu Bahasa Melayu. Akan tetapi sejak kolonialis Portugis, Inggris, dan Belanda, ratusan tahun silam silih berganti menjajah kawasan Melayu, terjadilah perubahan-perubahan yang dampaknya masih terasa hingga kini.

Kawasan Melayu yang dijajah Belanda kemudian merebut kemerdekaannya pada tanggal 17 Agustus 1945 dan kemudian menjadi sebuah negara yang

bernama Negara Republik Indonesia dengan menggunakan bahasa nasional yaitu ‘Bahasa Indonesia’. Kawasan Melayu Semenanjung (Malaya) yang kemudian juga merdeka dari jajahan Inggris pada tanggal 30 Agustus 1957 menjadi sebuah negara pula yaitu Negara Malaysia dengan bahasa kebangsaan yaitu ‘Bahasa Malaysia’.

Bahasa Indonesia dan Bahasa Malaysia, meskipun berasal dari rumpun yang sama (bahasa Melayu), tetapi dalam perkembangannya kemudian mengalami cukup banyak perbedaan. Perbedaan itu sebagai akibat warisan kolonial dalam berbagai bidang kebudayaan, di antaranya perkembangan dan pembentukan bahasa di antara kedua bangsa serumpun itu. Tak bisa dipungkiri, bahasa Indonesia tumbuh dan berkembang di Indonesia dengan menyerap bahasa Belanda, bahasa Arab, Cina, selain bahasa Melayu lama dan bahasa-bahasa lokal lainnya. Begitu pula ‘saudara muda’ di Semenanjung Malaya, juga mengembangkan bahasa Malaysia, yaitu bahasa Melayu yang kemudian menyerap bahasa Inggris, Portugis, Arab, India, dan bahasa-bahasa tempatan lainnya.

Dapat dimengerti jika kemudian “abang-adik” yang lahir dari rahim bunda yang sama (Bunda Melayu) itu akhirnya menjadi terkendala dalam berkomunikasi satu dengan yang lainnya. Seringkali terjadi kesalahpahaman dalam berbahasa atau berkomunikasi untuk

menyampaikan maksud hatinya. Kesalahpahaman itu kadang lucu dan menggelikan, membingungkan, atau bahkan juga menjengkelkan. Tidak sedikit kata yang sama ternyata mempunyai arti yang berbeda bahkan berlawanan (*homonim*). Demikian juga serapan dari bahasa asing, dituliskan dengan ejaan yang berbeda pula oleh keduanya. Dalam beberapa kasus kesulitan dalam komunikasi itu bisa diatasi dengan ‘meminta tolong’ kepada bahasa Inggris. Masalahnya, tidak semua orang mampu memahami dengan baik bahasa asing yang sekarang menjadi bahasa internasional itu. Lagipula, bukankah kedua Bangsa Serumpun itu telah bertekad untuk memperkasa (memperkuat) Bahasa Melayu?

Kamus Komunikatif (Kamus Bahasa Indonesia-Malaysia/Bahasa Malaysia-Indonesia) ini disusun dan diterbitkan untuk menjembatani jurang kesalahpahaman yang masih saja sering terjadi. Dengan terbitnya kamus ini, jangan lagi sampai terjadi kesalahpahaman orang Indonesia kesal karena menunggu saudaranya yang warga Malaysia tidak juga datang padahal sudah berjanji akan ‘jemput makan’. Sementara saudaranya yang warga negara Malaysia itu juga kesal karena orang Indonesia itu tak kunjung tiba di rumahnya walau sudah menyatakan sanggup untuk memenuhi ‘jemputan’ makan malam itu. Jangan lagi ada kesalahpahaman orang Malaysia yang terkejut ketika ada warga negara Indonesia

yang memesan ‘es jeruk’ di kedai makannya karena ‘jeruk’ adalah semacam ‘acar’ atau asinan. Bagaimana mungkin meminum acar dengan segelas ‘es’? Jeruk dalam bahasa Indonesia, disebut ‘limau’ di Malaysia. Jangan lagi ada anggapan ‘tidak/kurang sopan’ satu sama lain hanya karena menyebut kata atau istilah yang di negaranya adalah kata/istilah biasa saja, tetapi di negara saudara yang dikunjuginya, kata yang sama itu sangat pantang diucapkan karena arti dari kata yang sama itu mempunyai konotasi yang tidak senonoh atau ‘kotor’.

Tidak ada “Rumah Sakit Korban Lelaki” di Malaysia seperti yang dipahami secara salah oleh sebagian orang Indonesia. Tempat tersebut di Malaysia ‘dipanggil’ sebagai “Rumah Bersalin”. Jangan ada dosen (pensyarah) lelaki Malaysia yang keheranan saat seorang ‘mahasiswa’ asal Indonesia (yang bukan muhrimnya) meminta ‘didukung’, karena ‘dukung’ di Indonesia bermakna ‘support’ atau sokong, bukan ‘gendong’.

Dengan maksud menjembatani jurang kesalahpahaman itu lah, kamus ini diterbitkan.

Yogyakarta, Indonesia, 1 Januari 2015

PRAKATA DATUK NAIB CANSELOR UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

Yang Berbahagia Prof Datuk Dr Mohd Fauzi Hj Ramlan

Assalamualaikum dan Salam Hormat

Komunikasi adalah salah satu ciri tabii manusia. Justeru, sama ada menggunakan bahasa; secara lisan, tulisan ataupun bahasa isyarat, manusia tetap akan berhubung antara satu sama lain dalam setiap keadaan. Hal ini seringkali menimbulkan kesalahfahaman komunikasi yang membawa kepada konflik bukan sahaja antara individu malahan, dalam kes tertentu boleh merebak menjadi pergeseran antara masyarakat dan juga konflik antara negara.

Mengambil kira hubungan dua hala Malaysia-Indonesia; bentuk perkongsian budaya yang sering dirujuk sebagai 'abang-adik', dari semasa ke semasa sering juga terjebak dalam situasi 'panas-dingin' yang membawa kepada konflik fizikal antara kelompok-kelompok tertentu rakyat kedua-dua negara. Isu bertambah panas apabila diberikan liputan oleh pihak-pihak tertentu yang cuba menangguk di air

keruh. Namun ternyata, setelah beberapa siri penjelasan menggunakan bahasa saling faham yang diberikan oleh pihak berwajib kedua-dua negara, isu-isu ini akhirnya akan menyepi begitu sahaja, sehinggalah muncul pula isu yang baru.

Kamus Komunikatif Nusantara ini adalah sebahagian daripada usaha proaktif dan pragmatik untuk menyelesaikan secara tuntas kekeruhan hubungan akibat kesalahfahaman tafsiran bahasa dalam kalangan masyarakat kedua-dua negara. Kamus ini juga adalah sebagai permulaan kepada usaha penyusunan Kamus Besar Nusantara yang lebih pragmatik.

Adalah diharapkan dengan usaha yang kecil tetapi signifikan ini, masyarakat Malaysia-Indonesia khususnya dan masyarakat Nusantara amnya akan dapat duduk semeja untuk merapatkan jurang komunikasi yang selama ini menjadi cabaran kepada bangsa Nusantara ini.

Tahniah kepada tim penyusun daripada Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi, UPM dan Balai Kajian dan Pengembangan Budaya Melayu (BKPB) Jogjakarta atas inisiatif ini dan penghargaan kepada semua pihak yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam menjayakan projek ini.

SALAM NUSANTARA

PRAKATA DEKAN FAKULTI BAHASA MODERN DAN KOMUNIKASI, UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

Yang Berbahagia Prof Madya Dr Abdul Muati @ Zamri Ahmad

Assalamualaikum dan Salam Bahagia

Tanggal 17 November 2013 adalah tarikh bersejarah bagi dua institusi akademik dan penyelidikan di Malaysia dan Indonesia apabila termeterainya satu memorandum persefahaman (MOU) antara Universiti Putera Malaysia (UPM) dengan Balai Kajian dan Pengembangan Budaya Melayu (BKPB), Jogjakarta. Kedua-dua institusi berazam untuk saling melengkapi dalam kerja-kerja penelitian bahasa, sastera dan budaya Melayu se-Nusantara. Selain itu kedua-dua institusi juga bertekad untuk saling bahu-membahu dalam tugas pendokumentasian dan penerbitan bahan-bahan yang berkaitan dan menyebarkan ke seluruh pelusuk Nusantara.

Hasil pertama memorandum tersebut adalah Kamus Komunikatif Nusantara ini. Kamus pragmatik ini dilihat sangat penting sebelum usaha duduk semeja diadakan dalam situasi yang saling faham. Tidak dinafikan hampir setiap negara berbahasa Melayu di Nusantara telah menghasilkan kamus bahasa Melayu

masing-masing. Namun demikian penghasilannya dibuat secara sendiri-sendiri. Lalu hasilnya hanya sesuai untuk kegunaan masyarakat di negara masing-masing sahaja.

Justeru itu, buat permulaan kamus ini disusun oleh jawatankuasa penyusun yang melibatkan tenaga akademia Malaysia dan Indonesia sahaja. Beberapa siri lokakarya diadakan secara bolak-balik antara UPM dengan BKPBM Jogja selama 12 bulan. Dalam banyak sesi tersebut, suasana harmoni dipaparkan dalam kalangan penyusun, walaupun sering tercabar dengan situasi 'serupa tapi tak sama', dan 'sama tapi tak serupa'. Untuk projek selanjutnya iaitu penghasilan Kamus Besar Nusantara, tenaga akademia dari Brunei, Singapura, Thailand dan Phillipina juga akan di-himpunkan sebagai tim penyusun yang lebih lengkap.

Tanpa niat untuk bersaing mahupun mengambil alih peranan beberapa institusi yang selama ini telah menjalankan tanggungjawab masing-masing, kamus ini diharapkan dapat membuka horizon penelitian yang lebih luas dan bersifat se-Nusantara. Semoga usaha permulaan ini akan memberikan manfaat kepada para pengguna dan pencinta bahasa Melayu di seluruh Kepulauan Melayu dan juga seantero dunia, sesuai dengan sifat bahasa Melayu yang pernah menjadi *lingua franca* pada abad ke-15 hingga ke-18 dahulu.

SALAM NUSANTARA

PRAKATA KETUA TIM PENYUSUN KAMUS KOMUNIKATIF NUSANTARA

Dr Mohd Sharifudin Yusop

Assalamualaikum dan Salam Persaudaraan

Setelah termeterainya memorandum persefahaman (MOU) antara Universiti Putra Malaysia dan Balai Kajian dan Pengembangan Budaya Melayu (BKPBM) Jogjakarta, satu tim penyusun dibentuk melibatkan tenaga akademik dan peneliti daripada kedua-dua negara. Hasil beberapa siri perbincangan, maka telah dipersetujui bahawa dua buah kamus akan dihasilkan sebagai memenuhi tuntutan komunikasi antara negara-negara di Asia Tenggara, khususnya menjelang terbentuknya Komuniti ASEAN 2016.

Dua buah kamus yang telah dipersetujui untuk dihasilkan ialah Kamus Komunikatif Nusantara dan Kamus Besar Nusantara. Kamus yang pertama itu difikirkan perlu kerana untuk memungkinan tim penyusun dari pelbagai negara berbahasa Melayu itu memulakan tugas secara berkumpulan, mereka harus terlebih dahulu saling memahami antara satu sama lain. Dalam banyak situasi bahasa yang melibatkan penutur pelbagai latar negara itu, komunikasi sering terhambat

oleh penggunaan kata dan istilah yang berbeda, dan permasalahan semantik yang telah membentuk jurang komunikasi sejak ratusan tahun. Situasi ini diburukkan lagi oleh penyerapan kata terutamanya dari sumber bahasa Inggeris dan bahasa Belanda yang membentuk kosa kata pinjaman yang amat jauh berbeda. Sebagai permulaan untuk maksud penerbitan kamus ini, tim penyusun mengutip kosa kata yang sering digunakan dalam komunikasi seharian daripada sumber lisan dan tulisan. Latar kutipan pula merangkumi situasi rasmi dan tidak rasmi. Nara sumber terdiri daripada informan yang ditemui secara langsung dan bersemuka, dan informan melalui media elektronik seperti televisyen dan radio. Data juga dikutip daripada sumber media cetak seperti surat khabar (di Malaysia) dan koran (di Indonesia).

Setiap kata dicatatkan sumbernya; kata yang digunakan di Malaysia (M) atau di Indonesia (I) dan diberikan padanan maksudnya secara semakan bersilang. Contohnya;

senang (M)	kaya
senang (I)	suka
kamar kecil (I)	tandas
percuma (M)	gratis

Dengan terhimpunnya sekitar 2000 kata, adalah diharapkan jurang komunikasi antara masyarakat amnya akan merapat dan para penyusun akan dapat melaksanakan tugas menyusun Kamus Besar Nusantara yang lebih tuntas pada masa yang terdekat ini.

SALAM NUSANTARA

SENARAI ISI

Sambutan Ketua Balai Kajian dan Pengembangan Budaya Melayu (BKPBM), Yogyakarta, Indonesia	v
Prakata Datuk Naib Canselor Universiti Putra Malaysia	ix
Prakata Dekan Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi, Universiti Putra Malaysia	xi
Prakata Ketua Tim Penyusun Kamus Komunikatif Nusantara	xiii
Senarai Isi	xv
Symbol	1
A	2
B	9
C	20
D	24
E	29
F	31
G	32
H	37
I	40

J	43
K	48
L	62
M	68
N	79
O	81
P	83
R	101
S	107
T	120
U	129
V	131
W	132
X	134
Y	135
Z	136

Symbol   Makna/Arti

—	kurang (I) , tolak (M)
!	tanda seru (I, M)
“	tanda kutip (I) , pembuka/penutup kata (M)
#	pagar (I) , hash (M)
(...)	dalam kurung (I) , dalam kurungan (M)
*	bintang (I) , astrid (M)
,	koma (I, M)
.	titik (I) , noktah (M)
/	garis miring (I) , palang (M)
:	bagi (I) , bahagi (M)
:	titik dua (I) , titik bertindih (M)
;	titik koma (I) , koma bertitik (M)
?	tanda tanya (I) , tanda soal (M)
+	tambah (I, M) , campur (M)
x	kali (I, M) , darab (M)
=	sama dengan (I) , sama juga (M)

A

aba-aba (I), arahan

abai (I,M), tak peduli

absah (I), sah

acak (I), sembarangan; rawak; tanpa pola

Acara (I), majlis

adab (I), budaya

adab (M), sopan santun

adaptasi (I,M), menyesuaikan

adopsi (I), anak angkat; adaptasi

aduk (I), kacau

advokat (I), peguam

Agustus (I), Ogos

ahli (M), anggota suatu perkumpulan

ahli, pakar (I), pakar

air bening (I), air kosong

air hangat (I), air suam

air kosong (M), air putih

air pancut (M), air mancur

ais (M), es

ajang (I), majlis

akang (I), abang

akar rumput (I), akar umbi

akbar (I), agung

akhbar (M), koran, surat kabar

akselerasi, percepatan (I), mempercepat

aksen (I), tekanan suara pada kata atau suku kata

akta kelahiran (I), sijil kelahiran

aktivis, pelaksana, penggiat (M), pegiat; aktivis

akuisisi, pengambilalihan (I), pengambilalihan

akumulasi, mengumpulkan (I), kumpul

akurasi, ketepatan (I), ketepatan

akurat, tepat (I), tepat

alahan (M), alergi

alam semula jadi (M), lingkungan alami

alergen (I), bahan protein atau bukan protein yang menyebabkan alahan

aliansi, sekongkol (I), perhubungan; permufakatan

Allahyarham (I), yang dimuliakan Allah (untuk yang sudah meninggal)

Allahyarham (M), almarhum (lelaki)

Allahyarhamah (M), almarhumah (perempuan)

alot (I), susah mencapai penyelesaian (perundingan)

alun-alun (I), dataran

am (M), umum

aman (I), selamat

amaran (M), peringatan

ambil kira (M), peduli

ambisi, cita-cita (I), cita-cita

ambon (I), sejenis pisang, pisang embun

amendemen, perubahan (I), usul perubahan/pindaan rang undang-undang

amplop (I), sampul surat

ampuh (I), mujarab

anak buah (M), keponakan; kemenakan

anak kapal (M), anak buah kapal (ABK)

anak saudara (M), sepupu

anak wayang (M), bintang filem

anarkis (I), golongan yang mencabar undang-undang

andal, unggul (I), unggul

andalan (I), keunggulan

aneksasi, pencaplokan (I), pencerobohan

anggaran (I), belanjawan; bajet

anggota (I), ahli; jawatankuasa; anggota

angin pasang (I), ombak besar

angkak (I), bahan pewarna makanan

angkat berat (M), angkat besi

angkat besi (I), angkat berat

Angkatan Darat (I), Angkatan Tentera Darat

Angkatan Laut (I), Angkatan Tentera Laut

Angkatan Udara (I), Angkatan Tentera Udara

Anjungan Tunai Mandiri [ATM] (I), ATM
(Auto Teller Machine)

antah (M), biji padi; gabah

antarabangsa (M), internasional; mancanegara

antisipasi (I), siap sedia

antri (I), deretan; berturut-turut; beratur

antusias (I), bersemangat

anyar (I), baru

apa saja (I), sebarang

apakala (M), apabila

aparatus (I), anggota/badan pemerintahan

apotek (I), farmasi

arang batu (M), batu bara

aransemen (I), gubahan

aras (M), tingkat

arloji, jam tangan (I), jam tangan

arti (I), erti; maksud; makna

asal (I), mula

asam laktat (I), asid laktos

asam urat (I), gout

asisten, pembantu (I), penolong; asisten; pembantu

aspal (I), asfalt, tar hitam

asri (I), pemandangan yang indah

asupan, masukan (I), masukan; input

asuransi (I), insurans

asyik (I), seronok

asyik (M), terbuai

atuk (M), kakek

awam (I)

ayo (I)

awam (I), kebanyakan

awam (M), masyarakat umum

awas (I), waspada; awas; siap

ayat (I), seksyen

ayat (M), kalimat

ayo (I), ayuh; jom

B

babad (I), cerita sejarah, kisah bahasa jawa, sunda, bali, dan madura yang berisi peristiwa sejarah; riwayat

babat (I), perut lembu; babat

babit (M), terlibat

bacok (I), ketak

bagasi (I), tempat menyimpan sesuatu; beg

bagasi (M), kopor

bagi rata (I), kongsi

bagian (I), bahagian

baharu (M), baru

bahasa kasar (M), vulgar; tidak sopan

baiat (I), bersumpah; baiah

baja (I), besi waja

baja (M), bahan penyubur tanah; pupuk

bajak, rompak, lanun (I)

balita [bawah lima tahun] (I)

bajak, rompak, lanun (I), merompak (lanun)
di laut

bajik (M), baik

baju hujan (M), mantel; jas hujan

bak air (I), tangki air

bak mandi (I), kolah

baki (I), dulang

baki (M), uang kembalian

balai (I), gedung, rumah (umum); pejabat

balai bomba (M), kantor pemadam kebakaran

balai polis (M), kantor polisi

balai tengah (M), tempat orang menanti
raja (di antara istana dan balai peng-
hadapan)

balapan (I), lumba

baldi (M), ember

baldu (M), beludru

balita [bawah lima tahun] (I), kanak-kanak
yang berusia di bawah 5 tahun

baloi (M)

bantal peluk (M)

baloi (M), memadai

balon (I), belon

ban (I), tayar

ban (M), pematang sawah

banci (I), pondan; bapuk; maknyah

banci, bancian (M), statistik; sensus

bandar (I), orang yang menerima pertaruhan
dalam perjudian; *bookie*

bandar (M), kota

bandaraya (M), kota besar

bandel (I), degil; keras kepala

banderol (I), harga selepas cukai

bangang (M), bodoh sekali

bangat (M), lekas, cepat

banget, sangat, sekali (I), sangat; sungguh

bankrap, muflis (M), bangkrut; tekor

bantal peluk (M), guling

bantut, jejas (M), hambat; ganggu

bapa (M), ayah

bapak (I), tuan; encik

bar (M), petunjuk sinyal internet

barak (I), berek

bareng (I), bersama-sama

baring (I), rebah; baring

basikal (M), sepeda

basis (I), asas; dasar

basuh (M), cuci

batas (I), had

batas aman (I), had keselamatan

batas sawah (M), pematang sawah

batu bara (I), arang batu

batu karang (M), batu ginjal

bea (I), cukai atas barangan

bebal (M), bodoh

bebek (I), itik

beber (I), menceritakan (negatif)

becak (I), beca

becek (I), becak; lopak air

bedel (I), bedah atau operasi

bedil (M), senapan; bedil

bedug (I), gendang besar; beduk; tabuh

bek (I), pertahanan dalam bola sepak

bekalan (M), bekal; sangu

bekas (I), mantan; barang yang sudah dipakai

bekas (M), wadah; tempat

bekuk, ringkus (I), menangkap

belambak (M), banyak sekali

belanga (M), panci terbuat dari tanah; kual; belangga

belanja (I), membeli

belanja (M), traktir

beludru (I), baldu

benah (I), muhasabah; kemas

bensin (I), minyak kenderaan; petrol

bentrok (I), tempur

bentur (I), langgar

beranda (M), teras; beranda; serambi

berantakan (I), berselerak; bersepah

berantas (I), banteras; basmi

beras ketan (I), beras pulut

berbaloi (M), sepadan; memadai

berbondong-bondong (I), berduyun-duyun

berhasil, sukses (I), berjaya

berhati perut (M), timbang rasa

beringas (I), garang; ganas; liar

berjaya (M), sukses; berhasil

berjela-jela (M), panjang sekali

berkas (M), ditangkap polisi

berkas verifikasi (I), fail pengesahan

berkas, bundel (I), fail

berkendara (I), memandu

berkurung (M), mengurung diri

berkutat (I), tertumpu pada satu perkara

berlegar (M), duduk bersama-sama

berlepas (M), berangkat

berpuluh-puluh tahun (I), berdekad-dekad

berseberangan (I), berhadapan

berselisih (I), bergaduh

berselisih (M), berpapasan

bersemayam (I), tersimpan di dalam hati;
dikuburkan

bersemayam (M), raja duduk di atas takhta

bersepah (M), berantakan; semrawut

bersiar-siar (M), berwisata

bersikeras (I), berkeras

bertali arus (M), berentet; berturut-turut

bertengger (I), bertenggek; hinggap; mendarat

berturut-turut (M), beruntun

berulah (I), membuat onar; perangai buruk

berundur (M), mundur

beruntun, silih berganti, terus-menerus (I),
berturut-turut

berwenang (I), berkuasa

berwisata (I), melancong

bestari (M), bijak; pandai; cerdik; cergas

besut (I), kikis

beta [bahasa Ambon] (I), saya

beta (M), saya (khusus raja)

betik (M), pepaya

beza (M), beda

biar (I), agar; supaya

bidaan (M), lelang

bidal (M), peribahasa; pepatah

bijak (M), pandai

bijirin (M), biji-bijian; sereal; gandum

bikin, buat (I), buat

bila (M), kapan (kata tanya waktu)

bilang (M), hitungan atau kiraan jumlah barang

bilang, beritahu (I), beritahu

bilik (M), kamar

bilik air (M), kamar mandi

bingkisan (I), hadiah

bini (M), istri

bioskop (I), panggung wayang gambar (pawagam)

bis (I), bas

bisa (I), racun; boleh

bisa (M), racun

bising, bingit (M), ribut; berisik

blokir (I), hadang

bocah (I), kanak – kanak

boleh (M), dapat; diizinkan

bomba (M), pemadam kebakaran

bomoh (M), dukun

bonet (M), kopor

bor (I), gerudi

borang (M), formulir; daftar isian

brankas (I), peti besi

buah hati (I), anak-anak

buah hati (M), kekasih; pacar

buah keras (M), kemiri

bual (M), cakap, bincang

bual, omong kosong (I), borak

bubuk (I), serbuk

budak (I), hamba; orang gaji

budak (M), anak-anak

budek (I), pekak

bugar (I), segar

bukan sahaja (M), tidak saja

buldozer (I), jentolak

bulu tangkis (M), kock; bola bulu tangkis

bulu tangkis, badminton (I)

butuh (M)

bulu tangkis, badminton (I), badminton

buluh (M), bambu

bumbu (I), perencah

buncah (I), perasaan yang berlebih

bunga raya (M), kembang sepatu

bunting - [baca: banting] (M), spanduk

bunting - [baca: bunting] (M), hamil; mengandung

buntut (I), ekor

buntut (M), punggung

buron (I), buruan polis

burut (I), angin pasang

busi (I), plug

butang (M), kancing; tombol; knob

butuh (I), perlu

butuh (M), alat kemaluan lelaki

C

cabaran (M), tantangan

cadangan (I), simpanan

cadangan (M), usulan; proposal

cadar (M), seprai; seprei; penutup kasur

cadas (I), batu kapur

cagar (I), artifak/alam yang dilindungi

cagar (M), uang muka

cahaya mata (M), anak-anak

cakram (I), cakera

calar (M), tergores

calitan warna (M), goresan warna

calo (I), perantara

calon legislatif [caleg] (I), calon parlimen

cambuk (I), sebat

cambuk sapi (I), pukul lembu

cangkir (I), cawan

capek (I), letih atau penat

capik (M), pincang

caplok (I), merampas; merebut

capres (I), calon presiden

carut (M), makian jorok

cawan (I), piring

cawan (M), gelas

cecair (M), cairan

cedera (M), cedera; luka

cekap (M), cekatan

cekatan (I), cekap

celana (I), seluar

celaru (M), tidak fokus

celeng (I), babi hutan; khinzir

celik [akal, huruf] (M), melek (akal, huruf)

celupar (M), asal bunyi (asbun)

cemas (M), gelisah; khawatir

cenderahati (M), hadiah

cergas, aktif (M), aktif

cermin mata (M), kaca mata

cewek (I), gadis

cik (M), mbak (panggilan wanita yang belum menikah)

cikal (I), awal

cikgu (M), guru

cili api, cili padi (M), cabe merah; cabe rawit (lombok)

cipot (M), sedikit

cirit-birit (M), diare

coblos (I), menusuk

cocok (I), sesuai

cocok, serasi (I), sesuai atau padan

cokelat (I), coklat

coli (M), BH; bra; kutang

colok (I), colok; memasang palam; menarik perhatian

colok (M), dupa

comel (M), cantik

cop (M), cap

cowok (I), pemuda

cuai (M), tidak berhati-hati; lalai

cukai (M), pajak

cukai pintu (M), pajak bumi dan bangunan (PBB)

cuplikan, nukilan, petikan (I), nukilan; rakaman/petikan

curang (I), tidak jujur

cuti (M), libur (dengan izin)

D

dacing (M), timbangan; dacin

daftar, senarai (I), senarai

dakap (M), peluk; dekap

dakwa (M), menuntut hak

dalam jaringan [daring] (I), atas talian

dalang (I), tok dalang

dampak (I), kesan

dana (I), biaya; dana

dapil (daerah pilihan) (I), daerah mengundi

darah gemuruh (M), grogi; berdebar

daripada (I), berbanding

daripada (M), dari

darurat (I), kecemasan

dasar (M), pranata; asas

dasawarsa (I), sedekad (sepuluh tahun)

datang (I), tiba

datuk bandar (M), walikota/bupati

daur ulang (I), kitar semula

debat (I), perbahasan

deg-degan (I), berdebar-debar

degil (M), bandel; nakal

degradasi budaya, kemerosotan budaya (I),
kemerosotan budaya

dekap (I), peluk; dakap

demam berdarah (I), demam denggi

demonstran, pengunjuk rasa (I), penunjuk
perasaan

denah, peta (I), peta

denda (I), saman; denda

Departemen Pertanian (I), Jabatan Pertanian

derajat (I), darjat; darjah (suhu)

desah, keluh (I), mencungap; mengeluh

- destinasi dihajati (M)**, tempat tujuan
- detak, detik, denyut (I)**, detik; denyut
- deteksi, lacak (I)**, mengesan
- devisa (I)**, mata wang asing
- dewan (M)**, gedung
- dewan negara (M)**, gedung (dewan) perwakilan
- diamankan (I)**, ditangkap
- diekori (M)**, dikuntit; dibuntuti
- diesel (M)**, minyak diesel; solar
- difabel [different ability] (I)**, orang kelainan upaya (oku)
- digdaya (I)**, kuasa besar
- dikecapi (M)**, dinikmati
- diladeni, dilayani (I)**, dilayan
- dilansir, diluncur (I)**, dilancarkan
- dilaungkan (M)**, digaungkan
- dinas, tugas (I)**, jabatan; tugas
- dini (I)**, awal

diperparah (I), diburukkan

disain, reka (I), rekaan

diskon, diskonto, potongan harga (I), diskaun;
potongan harga

dobi (M), londri; tukang cuci kain

doh, tepung uli (M), tepung uli

dokong (M), duku

dokter [dr] (I), doktor

dokter ahli jiwa (I), pakar sakit jiwa

doktor [Dr] (I), gelaran penerima PhD

dokumenter (I), dokumentari

domisili (I), bermastautin

donasi (I), derma

dongkrak, pengungkit (I), jek; bicu

dosen (I), pensyarah

drastis, tiba-tiba (I), mendadak

dubes [duta besar] (I), ambassador

duduk (I), tinggal; diam

dugaan (I)

duti eksais (M)

dugaan (I), andaian

dugaan (M), cobaan

dugem [dunia gemerlap] (I), gemar ke kelab
malam

dukung (I), sokong

dukung (M), gendong

dunia bola (M), persepakbolaan

duplikat, salinan (I), salinan

durasi (I), tempoh

duti eksais (M), cukai barang

E

edan, gila (I), tidak siuman atau gila

edukasi (I), pendidikan

ejen (M), agen

ekar (M), hektar (ukuran luas tanah)

ekoran (M), akibat

eks, bekas, mantan (I), bekas; mantan

eksekusi, melaksanakan (I), melaksanakan

eksemplar (I), bilangan buah buku

eksistensi, keberadaan (I), wujud; keberadaan

eksodus (I), perpindahan secara besar-besaran

ekspansi (I), pengembangan wilayah kuasa

ekspor (I), ekspor

ekuestrian (M), pacuan kuda

elektabilitas, tingkat keterpilihan (I), elektibiliti, kadar pemilihan/undian

elektrik (M), listrik

eliminasi (I), singkir

emisi (I), pelepasan

empati, belas kasih (I), empati; belas kasihan

encer, cair (I), cair

enjin (M), mesin

entas, mengentaskan (I), mengeluarkan

epal (M), apel

es (I), ais

eskalasi, peningkatan (I), peningkatan

estimasi, perkiraan (I), anggaran

etis, sopan santun, tata krama (I), sopan
santun

etnis, suku bangsa (I), etnik

evakuasi, pemindahan (I), pindahkan

F

faedah (M), manfaat

faktur, kwitansi (I), invois

fertilitas, kesuburan (I), kesuburan

filosafat (I), falsafah

finis, tamat (I), tamat

fiskal (I), hasil pendapatan negara; fiskal

fluktuasi (I), turun-naik

frustrasi (I), buntu

frustrasi (M), kecewa

G

gaduh (M), berkelahi

gaduh, ribut (I), bising

galau (I), susah hati; runsing; bergolak

galon (I), gelen

gamat (M), teripang; repot

gampang (M), anak luar nikah; anak haram

gampang, mudah (I), mudah

ganas, buas (M), galak; buas

gandeng (I), bersambung; berhubungan; ber-
pimpin tangan

gangsa (M), perunggu

ganjil (I), janggal

ganjil (M), aneh; janggal

gapplek (I), ubi kayu kering

garansi, jaminan (I), jaminan

gawat (I), cemas

gawat (M), kritis

gebar (M), selimut

geber, kencang (I), memecut kenderaan

geber, layar (I), tirai atau layar pada pentas

gedek (I), dinding buluh

gedik (M), genit

gejolak (M), kacau

gejolak, kecamuk (I), kecamuk

geladi bersih (I), raptai penuh

geladi kotor (I), raptai awal

gelandang [dalam sepak bola] (I), pemain sayap (dalam bola sepak)

gelandangan (I), orang yang tidak memiliki rumah; tinggal di jalanan

gelar (I) acara; gelaran

gelar wicara (I), perbincaraan terbuka

geliat, gerakan (I), regangan; aktiviti

gelondong, kayu balak (I), kayu balak

gembong (I), ketua sindiket

geming (I), kaku

gencar, bertubi-tubi (I), bertubi-tubi

gencet, himpit (I), himpit; tindih

gendam (I), pukau

gengsi (I), bangga diri

genit (M), kecil-mungil

gerabah, tembikar (I), barang tembikar

gerah (I), udara panas

geran, dana (M), sertifikat tanah; dana

gerbong (I), gerabak

gergasi (M), raksasa

gerilyawan (I), tentera gerila

gerising, mengerinyit (I), mengerutkan muka
(kerana kesakitan dsb)

gerobak sapi (I), kereta lembu

gerogot (I), merebak

gerudi (M), bor

gerun (M), takut

gerus, kikis (I), terhakis

getah (I), damar

getah (M), karet

getah bening (I), kalenjar

gincu (M), lipstick ; gincu; pemerah bibir

Golong Putih [Golput] (I), orang yang tak mahu mengundi

goncang (M), kocok; goncang

gowes, kayuh (I), kayuh

gratifikasi (I), menerima rasuah

gratis (I), percuma

gril (M), terali; teralis

gubernur (I), menteri besar; ketua menteri

gubris, peduli (I), peduli

gugah (I), membangkitkan

gugat (I), mendakwa; mengadukan; menuntut

gugat (M), terancam

gulat (I), gusti

gulir (I), guling

guru besar (I), profesor; pakar rujuk

guru besar (M), kepala sekolah dasar

gusti (I), gelaran bangsawan

gusti (M), gulat

gusur (I), pindah secara paksa

guyur (I), siram, curah

H

H (I), Haji; Hj. (lelaki)

had (M), batas

hadam (M), cerna

haiwan (M), hewan

hala (M), arah

halia (M), jahe

halitosis (I), penyakit nafas berbau

halte (I), perhentian

hambatan (I), halangan

hampir (M), dekat; nyaris

hantam (I), pukul

hapak (M), apek; apak (berbau tidak sedap)

hari bulan (M), tanggal

hartanah (M), badan pertanahan; agraria

hebahan (M), menyiarkan untuk umum

helat, pertunjukan (I), pertunjukkan; persembahan

helm (I), topi keledar

henggang (I), pergi

hewan (I), haiwan; binatang

hias wajah (M), bersolek; merias wajah

hiba (M), sedih

hibah (I), sumbangan

hidu (M), mencium bau; hirup

hilal (I), anak bulan; bulan sabit

hipertensi (I), tekanan darah tinggi

Hj. (I), Hajah (perempuan)

Hj. (M), Haji (lelaki)

Hjh. (M), Hajah (perempuan)

hodoh (M), buruk rupa

hon (M), klakson

honorer (I), orang yang dilantik dan dibayar untuk melaksanakan sesuatu tugas

hospital (M), rumah sakit

hubungan pendek (I), litar pintas

hubungan sulit (M), selingkuh

hujah (M), penjelasan; argumentasi

humaniora (I), kemanusiaan

humas (I), hubungan masyarakat; pegawai perhubungan awam

I

iba (I), belas kasihan

ibu pejabat (I), isteri pegawai tinggi

ibu pejabat (M), kantor pusat

ikan gabus (I), ikan haruan

ikan laga (M), ikan cupang

ikan lele (I), ikan keli

iktibar (M), pengajaran; contoh

iktiraf (M), pengakuan

imbas (I), kesan

imej (M), citra

imigresen (M), imigrasi

impor (I), import

improvisasi (I), penambahbaikan; improvisasi

incar (I), sasar; bidik

indikasi (I), petunjuk; tanda-tanda; isyarat

indikator (I), petunjuk

injap (M), katup

insinyur (I), jurutera; Ir.

inspeksi (I), pemeriksaan

instan (I), segera

instansi (I), badan; lembaga; agensi

instansi kepariwisataan (I), agensi-agensi
pelancongan

intelijen (I), ejen perisikan

intensitas (I), intensiti; keamatan

intimidasi (I), tindakan menakut-nakutkan;
gertakan; ancaman

inventarisir (I);inventori; senarai peralatan

investasi (I), pelaburan

investor (I), pelabur

iptek [Ilmu Pengetahuan dan Teknologi] (I),
ilmu sains dan teknologi

irit (I), jimat

iron [menggosok pakaian] (M), seterika
baju

irung (I), cawan kecil untuk minum arak

isbat (I), sidang penentuan mula puasa dan
aidilfitri

ishoma (I), Istirehat, Solat, Makan

isi pulsa (I), tambah nilai; top-up

isytihar (M), pengumuman; deklarasi

J

jabaran, uraian (I), penjelasan; penerangan;
pendeskripsian

jabatan (I), pangkat

jabatan (M), jurusan; bagian

jago (I), jaguh

jahar (M), lantang

jajak (I), tinjau pandangan

jajaran (I), barisan

jaksa (I), pendakwa raya

jakun (I), halkum

jakun (M), udik; kampungan

jalur (I), lorong; baris; laluan

jalur politik (I), laluan/cara politik

jam malam (I), perintah berkurung

jamah (M), sentuh

jamak (I), lazim

jamak (M), banyak

jamban (M), WC; toilet

jana kuasa (M), generator set (genset); pembangkit listrik; disel

jangkaan (M), prediksi

jangkaan tertinggi, optimum (M), titik kulminasi

jangkung (I), tinggi; kaki panjang

jari tengah (I), jari hantu

jaringan waralaba (I), perniagaan francais

jas hujan (I), baju hujan

jatah (I), bahagian; kuota

jawatan (M), dinas; instansi

jebol (I), bongkar

jejantas (M), jambatan penyeberang jalan

jejer (I), berbaris; deret

jelang (I), hampir

jelas (M), nyata

jelek (I), buruk

jeli (I), teliti; tajam penglihatannya

jeling (M), lirik mata

jem (M), macet di jalan

jem (M), selai

jembatan (I), jambatan

jempol (I), ibu jari (tangan dan kaki); hebat;
unggul

jemput (I), mengambil seseorang di tempatnya

jemput (M), mengundang; undangan

jenaka (M), lucu

jenama (M), merek

jenayah (M), kejahatan; tindak pidana

jenjang (I), bertingkat-tingkat

jentera (M), peralatan mesin

jentera pentadbiran (M), badan pengelola

Jepang (I), Jepun

Jepun (M), Jepang

jerebu (M), asap

jeruk (I), limau

jeruk (M), acar; asinan

jimat (I), azimat

jimat (M), hemat

jiran (M), tetangga

jirus (M), siram

jiwa korsa (I), semangat persaudaraan; *esprit de corp*

johan (M), juara

jok (I), kerusi kenderaan

jom (M), ayo; yuk

jubel (I), penuh sesak

julang (M), menjunjung

julat (M), antara

Juli (I), Julai

Juni (I)

juruterbang (M)

Juni (I), Jun

jurulatih (M), pelatih

jururawat (M), perawat

juruterbang (M), pilot

K

kabag [kepala bagian] (I), ketua bahagian

kabar (I), laporan; berita

kabupaten (I), daerah

kabur (I), lari; tidak terang/jelas

kabur (M), kurang jelas

kacak (M), tampan; ganteng

kadal (I), mengkarung

kadar faedah (M), suku bunga

kader (I), pelapis

kadin [kepala dinas] (I), pegawai tinggi

kado (I), hadiah

kaedah (M), metode; kaidah; tatacara

kain lace (M), brokat (kain sutra bersulam emas/perak)

kain pelekat (M), sarung

kaitan (I), berkenaan; berkaitan

kakek (I), datuk

kaki bangku (M), tidak tahu tentang olahraga
apapun

kaki betina (M), hidung belang

kaki botol (M), pemabuk

kaki judi (M), penjudi

kakitangan (I), ahli kongsi gelap

kakitangan (M), pegawai; staf

kaleng (I), tin

kalimat (I), ayat

kalimat (M), ayat-ayat dalam Al Quran

kalis [air] (M), anti (air)

kaloï (M), gurame

kamar kecil, WC, toilet (I), bilik air

kambuh (I), timbul lagi/berulang

kampanye (I), kempen

kampas (M), kanvas

kampung (M), desa

kanak-kanak awal (M), balita

kanal, terusan (I), saluran; terusan

kandang (I), reban; kandang

kandidat (I), calon

kanker (I), kanser; barah

kantong (I), saku; beg

kantor (I), pejabat

kaos (I), kemeja T

kaos kaki (I), stokin

kapan (I), bila

kapan (M), kain kafan

kapok (I), insaf

kapuk (I), kekabu

karantina (I), kuarantin

karcis (I), tiket

kardiolog (I), pakar sakit jantung, ahli kardiologi

karet gelang (I), getah

kartel (I), monopoli (perniagaan)

kartu (I), kad

Kartu Tanda Penduduk [KTP] (I), kad pengenalan

karyawan (I), pekerja

karyawan (M), pekerja seni; seniman

kastam (M), pabean; imigrasi

kasus (I), kes; masalah/peristiwa

kasut (M), sepatu

katedral (I), gereja katolik

katil (M), dipan; ranjang

kaunter (M), loket

kawalan (M), kontrol

kebas (M), kesemutan

kebobolan (I), kemasukkan

kebutuhan dasar (I), keperluan asas

kecam (I), mengkritik; mencela

kecamatan (I), mukim

kecap (I), mengecapi; menikmati

kecelakaan (I), kemalangan

kecoak (I), lipas

kecolongan, kemalingan (I), kecurian

kecup (I), kucup

kedai (M), toko

kedekut (M), pelit; kikir

kejuruteraan (M), teknik sipil; keteknikan

kek (M), roti tart

kelab (M), klub

kelab penyokong (M), simpatisan; pendukung

kelabu (M), abu-abu

kelamin (I), jantina

kelat (M), pahit

kelemumur (M), ketombe

keletah (M), genit

kelewatan (I), terlepas; melampaui

kemarin (I), semalam

kemas (M), rapi

kemaskini (M), pembaruan

kematu (M), tua

kembang (I), bunga

kembang (M), mekar

kembara (M), mengembara; kelana

kemenkes (I), Kementerian Kesihatan

Kementerian Belia dan Sukan (M), Menpora
(Kementerian Pemuda dan Olahraga)

**Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar
(M)**, Kementerian Lingkungan Hidup

**Kemparekraf [Kementerian Pariwisata dan
Ekonomi Kreatif] (I)**, Kementerian
Pelancongan

kempen (M), kampanye

kendala (I), halangan

kendati (I), kata hubung seperti meskipun, biarpun, walaupun

kentara (I), ketara

kepal (I), buku lima

kepala (I), ketua; anggota badan manusia

kepala dinas (I), ketua jawatan

kepala kantor (I), ketua pejabat

kepala seksi (I), ketua seksyen

keponakan (I), anak buah; anak saudara

kerabu (M), urap; lalapan

keraian (M), perayaan

kerajinan (I), kraf

kerani (M), pegawai administrasi

keren (I), hebat

kerenah (M), perangai; perilaku

kereta (M), mobil

kerjaya (M), profesi

kernet (I), konduktor

keropok (M), kerupuk

kes (M), kasus

kesal (M), kecewa

kesambi (I), kayu keras sesuai untuk dibuat arang seperti kayu bakau

kesan (M), pengaruh

kesat (M), kasar

kesurupan (I), kerasukan

ketahanan pangan (I), stok simpanan bahan makanan asas

ketara (M), nyata; jelas

keterlambatan (I), kelewatan

ketimbang, daripada (I), berbanding

ketombe (I), kelemumur

ketua kampung (M), lurah

kewalahan (I), tidak sanggup lagi

kewirausahaan (I), keusahawanan

keyakinan diri (M), percaya diri

khemah (M), tenda; kemah

khidmat (I), khusyuk; fokus

khidmat (M), bakti

khinzir (M), babi

kiai (I), ulama

kicap (M), kecap

kilang (I), depoh (minyak)

kilang (M), pabrik; paberik

kinerja (I), prestasi

kiprah (I), berbakti; berkhidmat

kira (I), duga

kira (M), hitung

kira-kira (I), anggaran; perkiraan

kisar (M), menghaluskan

kisaran (I), sekitar

kitar semula (M), daur ulang

kitaran (M), peredaran; rotasi; putaran; kitaran

klaim (I), tuntutan

klasemen (I), pengelasan

klinis (I), klinikal

klub (I), kelab

koalisi (I), gabungan

kobar [api, semangat] (I), nyala (api); kobar (semangat)

kobis (M), kol

kobra, ular sendok (I), ular senduk

kocek [uang saku], saku (I), saku; poket; kocek

koin, receh (I), syiling

kok (I), pemanis kata

kokoh (I), kukuh

kolaps, pingsan (I), pingsan

kolase (I), kolaj

kolega (I), rakan sekerja

komisaris (I), pengerusi syarikat

komisi (I), komisen; suruhanjaya

komodo (I), biawak besar

kompak (I), kerjasama kukuh; solidariti

kompaun (M), denda

kompensasi, pampasan (I), pampasan

kompetisi (I), pertandingan

komprom (I, kk), hasut; menaikkan semangat

komprom (I, kb), dapur gas

komposer (M), penggubah lagu

konde (I), sanggul

kondisi (I), keadaan

kondisi medis (I), keadaan pesakit

koneksi (I), sambungan (internet); hubungan

kongsi (M), berbagi, kongsi

konsentrasi (I), menumpukan

konser (I), konsert

konservasi, pemeliharaan (I), pemeliharaan

konsumen (I), pengguna; pembeli; pelanggan

konsumsi (I), penggunaan

kontak (I), hubungan; komunikasi

kontaminasi, pencemaran (I), pencemaran

konten, isi (I), kandungan

kontinjen (M), kontingen

kontinyu, berkesinambungan (I), berkesinambungan; berterusan

kontribusi, sumbangan (I), sumbangan

kontributor, penyumbang (I), penyumbang

kontrol, kawal (I), kawal

konversi (I), tukar

konvokesyen (M), wisuda

konyol (I), tidak sopan; kurang ajar

kopling (I), klac

kopor (I), bagasi

koran, surat kabar (I), surat khabar

korban (I), mangsa (boleh hidup, boleh mati)

korban (M), korban tewas/meninggal dunia

koreksi, ralat (I), pembetulan; ralat

korelasi, berhubungan (I), hubungan timbal balik atau sebab akibat

koroner (I), pembuluh jantung

koroner, pakar forensik (M), ahli forensik

korporasi, perusahaan (I), perusahaan

korupsi, rasuah (I), rasuah

kos (M), biaya

kos, indekost (I), bilik sewa

kreasi (I), hasil ciptaan

kredit top up (M), isi ulang (pulsa)

krusial, penting (I), penting

kuali (M), wajan; alat penggorengan

kucur, salur, tuang (I), tuang; salur

kuda lumping, kuda kepong (I), kuda kepong

kue (I), kuih

kuih muih (M), aneka kue

kuintal (I), 100 kilogram

kumpulan (M), kelompok

kumuh (I), kotor

kuntulanak (I), pontianak

kurap (M), kudis

kurir, pesuruh (I), penghantar cepat (barang,
surat)

kurs (I), kadar pertukaran

kusen (I), bingkai (pintu dan jendela)

kutu buku (I), ulat buku

L

laba (I), keuntungan

lacak (I), menjejak

lada putih/hitam (M), merica putih/hitam

laga, perang (I), lawan; perang

lagun (M), teluk

lahan (I), tanah kawasan

laik, layak (I), layak

lajang (I), bujang

laju (M), cepat; kilat

lakar (I), rangka

lakar (M), melukis

lalap (I), ulam

lali (M), bebal

lalu (M), lewat

laluhan/jalan sehalah (M), jalan searah

laman web, sesawang (M), website

lambak, melambak (M), berlimpah

lambung (I), perut

lambung (M), melambung

lancip (I), tirus; runcing

langgar (M), tabrak

langgar, surau, mushola (I), surau

langka (I), jarang; pelik

langsir (M), gordien; tirai

lanjut usia [lansia] (I); warga emas

lansir (I), menyiarkan

lanun (M), bajak laut

lapangan (I), padang

laporan (I), rekod

laung (M), teriak

lawah (M), cantik

lawan pedang (M), anggar

lawatan (M), kunjungan; lawatan

lebihan, baki (M), sisa

lebuhraya (M), jalan raya; jalan bebas hambatan (tol)

legislatif rakyat (M), wakil rakyat

legislator (I), penggubah undang-undang

legitimasi, absah (I), absah

lejit, lonjak (I), lonjak

leka (M), lalai

lelang (I), lelong

lelembut (I), makhluk halus; hantu

lelong (M), banting harga; obral

lema (I), entri; kata; frasa

lemak tepu (M), lemak jenuh

lembaga swadaya masyarakat/LSM (I), badan bukan kerajaan/NGO

lembar (I), helai

lembur (I), kerja lebih masa

lemot (I), lambat menerima

lengket (I), lekat

lengser (I), letak jawatan, meletakkan jawatan

les (I), tuisyen

lesen (M), surat izin; lisensi

letih (M), capek; lelah; letih

lewat (M), lambat; lintas

libat (I), babit

libur (I), cuti umum

libur (I), cuti

likuidasi (I), pembubaran

likuiditas (I), kecairan dalam sudut ekonomi

lingkup (M), bangkrut

lini (I), garis

lipas (M), kecoak

listrik (I), elektrik

liwat (I), lalu; lintas

liwat (M), sodomi

loba, haloba (M), tamak; rakus

lobak merah (M), wortel

lokek (M), pelit; kikir

loket (I), tempat menjual tiket; kaunter

loket (M), liontin

lolos (I), terlepas

lomba (I), pertandingan; kejohanan

lombong (M), tambang

loncat (I), lompat

longgok (I), longgok; timbunan

longgok (M), timbun

longsor (I), runtuh

lori balak (M), truk gandeng; tronton

lorong (M), gang; jalan kecil

lowongan (I), kesempatan

loya (M), mual karena hendak muntah

luah (M), mengungkapkan

luber (I), melimpah; meluap

ludes (I), habis tak bersisa

lugas (I), secara terus

lumayan (I), boleh tahan

lumba (M), balap

lumba basikal (M), balap sepeda

lumpia (I), popia

lunak, lembut (I), lembut

luput (I), melencong; tersasar

luput (M), kedaluwarsa

lurah (I), jurang; kepala kampung

lurah (M), jalan menurun

lusin (I), dozen

M

maag akut (I), ulser perut

mabes polri [markas besar polisi republik Indonesia] (I), ibu pejabat polis

mac (M), maret

maestro (I), pakar dalam bidang seni

mag, lambung (I), gastrik

magang (I), praktikal

mahkamah konstitusi (I), mahkamah persekutuan

mahu (M), mau; hendak

majistret (M), hakim

majlis (I), badan pengurusan

maju (I), mara

mak andam (M), perias pengantin

maki hamun (M), sumpah serapah

- maklumat (M)**, pengumuman; maklumat
- maksimal (I)**, maksimum
- maksimum (M)**, maksimal
- mal (I)**, pusat membeli belah
- maling, pencuri (I)**, pencuri
- mampan (M)**, mapan
- mampir, singgah (I)**, singgah
- manajemen (I)**, pengurusan
- mancanegara (I)**, antarabangsa
- mandiri, berdikari (I)**, berdikari
- mangas (I)**, jenis pokok untuk dibuat tiang rumah
- manggung, pentas, berkicau (I)**, berkicau
- mangsa (I)**, mangsa (haiwan)
- mangsa (M)**, korban (bisa hidup, bisa mati), sasaran perbuatan jahat (bisa binatang, bisa manusia)
- manjur (I)**, mustajab; mujarab

mansuh (M), hapus; batal

mantan wakil presiden (I), bekas timbalan perdana menteri

manuver (I), tangkas

marjerin (M), mentega

markah (M), nilai

mas, abang (I), abang

masa depan (I), masa hadapan

masam (M), asam; kecut; masam

masif, padat (I), padat

masin (M), asin; masin

maskapai (I), syarikat penerbangan

massal (I), besar-besaran; beramai-ramai

mata penting [dalam pertandingan sukan] (M),
nilai penting (dalam lomba olahraga)

mata wang (M), mata uang

materi (I), bahan pengajaran

matlamat (M), tujuan

matras (I), tilam

mayoritas (I), majoriti

mbak (I), kakak

mebel, perabot (I), perabot

mega projek (I), projek mega

mejeng, pamer (I), mengorat

mel elektronik (M), surat elektronik

melabur (I), mengecat

melancarkan (M), meluncurkan; mempermudah

melancong (M), berwisata; melancong; plesir

melancung (M), menipu

melaut (I), turun ke laut; belayar

melek [akal, huruf] (I), celik (akal, huruf)

melempem (I), lemau

melorot (I), melurut

melotot, membelalak (I), jengil; membelalak

meluat (M), mual (eneg)

membangun, membentuk (I), penubuhan;
membina

membatasi (I), mengehadkan

membeludak (I), berlebihan

membentangkan (M), presentasi; penyajian;
menjelaskan

memfasilitasi (I), memudahkan

mempengerusikan (M), mengetuai

menaja (M), menyumbang; mensponsori; me-
nyokong

menampik, menolak (I), menolak

menanggulangi (I), mengatasi

menanjak, mendaki (I), mendaki

menata, tata, atur (I), mengelola; membentuk;
mengkoordinasikan; mengarah

mencabar (M), menantang

mencecah (M), menyentuh

mencermati, mengamati (I), mengamati

mencetak gol (I), menjaringkan gol

mencicipi (I), merasa dengan lidah

mencipta (M), membuat; menciptakan

mencolok, menonjol (I), menonjol

mendongkrak (I), menaikkan

menerajui (M), mengetuai; memimpin

menerokai (M), menjelajahi; meneroka

mengalu-alukan (M), mengelu-elukan; menyambut

mengancam, ancam (M), goda; ancam

mengendarai (I), memandu

mengepel (I), mengelap/berus lantai

menggelar (I), menganjurkan

menggelar (M), memberi gelaran

menggerebek (I), menyerbu; menangkap

mengorak (M), membuka

menjana (M), memperoleh dan menghasilkan

menjatuhkan (M), menggulirkan

menko, menteri koordinator (I), menteri
penyelaras

menteri besar, ketua menteri (M), gubernur

menyalip (I), memotong (kendaraan di jalan
raya)

menyifatkan (M), menyamakan

menyisir (I), menyiasat

mepet (I), terdesak; tersepit

meraih undi (M), mendapatkan undian

merajut (I), mengait; mempertali

merangkak (I), jalan itik

merangkak (M), merayap

meraup (I), meraih; menggenggam

merayakan (I), meraikan

merayap (M), keluyuran

mercun (M), petasan

merebak (I), meluas

merek (I), jenama

merentas hutan (M), menebas hutan

merger (I), penggabungan

meriang (I), menggigil

merunut (I), menyemak

mesin basuh (M), mesin cuci

mesra (I), berkasih sayang

mesra (M), akrab; ramah

mesum (I), tidak senonoh; tidak patut

mesyuarat (M), rapat; pertemuan

metode (I), kaedah

miang (M), gatal; ganjen; genit

mie segera (M), mie instan

milisi (I), rakyat yang memiliki senjata

militer (I), anggota tentera

minggir (I), ke tepi

minimal (I), minimum

minit (M), menit

minoriti (M), minoritas

minyak goreng (I), minyak masak

minyak panas [urut] (M), balsam; minyak pijat

miring (I), senget; condong

miris (I), was-was; cemas; risau

misai (M), kumis

mistis (I), mistik

mitra (I), hubungan kerjasama

mitra penelitian (I), rakan kongsi penyelidikan

mobil (I), kereta

mobilitas (I), pergerakan

modis (I), bergaya

mogok (I), rosak; berhenti

mogok (M), berhenti sementara untuk protes

mohor (M), stempel; cap

molor (I), tunda; tidur

moneter (I), kewangan

montel (M), montok; semok

morat-marit (I), porak-peranda

moratorium (I), penangguhan; penundaan;
larangan

mortir (I), meriam

motosikal (M), sepeda motor

muat turun (M), unduh

mudah (M), gampang

mudik (I), balik kampung

muhasabah (M), mawasdiri; introspeksi

muka surat (M), halaman

mukena (I), telekung

muktamad (M), final; selesai

mulus (I), lancar; halus

mumpuni (I), serba boleh

munasabah (M), masuk akal

mundur (I), undur, menarik diri

mungil (I), kecil elok; molek

mungkir (I), ingkar

mushola (I), surau

musisi (I), pemuzik

musnah (M), hancur

mustahak (M), penting

mutasi (I), pindah

mutilasi (I), mengerat tubuh manusia

N

nak (M), mau; hendak

napas (I), nafas

narapidana (I), banduan

narasi (I), teks; skrip

narator (I), suara latar

narsis, cinta diri (I), bangga diri (syok sendiri)

nasabah (I), pelanggan bank

nasi kotak (I), nasi bungkus

nepotisme (I), gagasan yang mementingkan hubungan

ngam (M), sesuai; cukup

ngawur, sembarangan (I), sebarangan

ngebut (I), memandu dengan laju

ngeden, mengejan (I), meneran

ngemil (I), makan makanan ringan

ngomong (I), berbincang

nihil (I), kosong

no. rekening (I), no akaun bank

nobat (M), lantik

nol (I), sifar

nomor (I), nombor

notaris (I), pesuruhjaya sumpah

nyeri (I), sakit seperti ditusuk-tusuk jarum dsb
pada mana-mana bahagian tubuh

nyungsep, tersungkur (I), tersungkur

O

obat gigi (I), ubat untuk sakit gigi

obligasi, surat berharga, surat saham (I),
sijil saham

oknum (I), musuh dalam selimut

olahraga (I), sukan

oli (I), minyak pelincir

oligarki (I), pemerintahan yang dilakukan
oleh beberapa orang yang berkuasa

olimpiade (I), olimpik

omzet/omset (I), pendapatan kasar

onderdil (I), alat ganti mesin

ongkos (I), biaya

oper (I), pindah milik

oposisi (I), pembangkang

opsir (I), perwira

Orang Asli (M), suku terasing; orang pedalaman

orang banyak (I), orang ramai

orasi (I), pidato

otoritas (I), kuasa

otoriter (I), bermaharajalela

P

pabrik (I), buatan

pacar (I), kekasih

padan (M), serasi

pagelaran spektakuler (I), persembahan yang menakjubkan

pailit, bangkrut (I), mufis

paip (M), pipa

pajak (I), cukai; hasil dalam negeri

pajak (I), hasil dalam negeri

pajak (M), gadai; sewa

pajak bumi dan bangunan [PBB] (I), cukai pintu

pak cik [bapa saudara] (M), paman; om

pakan (I), makanan haiwan peliharaan

pakej (M), paket

- pakem (I)**, baku
- panci (I)**, periuk
- pancit (M)**, kempes
- panen (I)**, penuaian
- pangan (I)**, keperluan hidup (makanan)
- pangkalan (I)**, pengkalan
- pangsa [pasar] (I)**, segmen pasaran
- pangsapuri (M)**, apartemen
- panir (I)**, serbuk roti
- panitera (I)**, pekerja pejabat
- pantas (I)**, sesuai; layak
- pantas (M)**, cepat
- pantat (I)**, punggung
- panti asuhan (I)**, rumah anak yatim
- papa kedana (M)**, fakir miskin
- papan [pangan, sandang] (I)**, tempat tinggal
- papan ketik (I)**, papan kekunci

parade, barisan (I), perbarisan

paras laut (M), permukaan laut

parasut (I), payung terjun

paripurna (I), terakhir

pariwisata (I), pelancongan

parlemen (I), parlimen

partai (I), parti

parti (M), partai

parti politik (M), partai politik (parpol)

partisipan, peserta (I), peserta

partisipasi, peranserta (I), menyertai; mengambil bahagian; penglibatan

parut (M), bekas luka

pasar kaget (I), pasar yang diwujudkan secara tiba-tiba

pascaputusan (I), selepas keputusan

pasien (I), pesakit

pasokan (I), bekalan

pasu (M), pot

pasukan terjun payung (I), penerjun udara

patok (I), tanda

patokan (I), penanda; pedoman; panduan

patroli, ronda (I), meronda (polis atau tentera)

pawai, arak-arakan (I), perarakan

pebulu tangkis (I), pemain badminton

pecundang (I), orang yang kecundang

pedofil (I), orang tua yang menyukai anak-anak.

pegal (I), sakit badan

peguam (M), pengacara; advokat; penasihat
hukum

pejabat (I), pegawai tinggi/pemerintah

pejabat (M), bangunan

pekak (M), tuli

pekan (I), seminggu; pasar

pekan (M), kota kecil

pelaburan (M), investasi; penanaman modal

pelan (M), rencana

pelan, perlahan (I), perlahan

pelancong (M), wisatawan

pelanggan (M), nasabah

pelapik (M), alas

pelatih (I), orang yang melatih

pelatih (M), orang yang dilatih

pelawat (M), pengunjung

pelayanan umum (I), perkhidmatan awam

pelek (I), rim

pelekat wajah (M), pengencang kulit

pelik (I), rumit

pelik (M), ganjil; aneh

pelintir (I), pulas

pelor, peluru (I), peluru

peluh (M), keringat

peluncuran (I), pelancaran

pemaju (M), pengembang

pemandu (M), sopir

pemangku (I), ketua (adat)

pemangku (M), penjabat sementara (PJS)

pemateri (I), pembentang kertas kerja

pembalap (I), pelumba basikal; pelumba motosikal; pelumba kereta

pembalut wanita (I), tuala wanita

pembalut, bandage (M), perban (pembalut luka)

pembenahan (I), menyusun semula

pemberantasan (I), pembasmian; pemberantasan

pembiaran (I), pengabaian

pembikinan (I), pembuatan

pemerintah (I), kerajaan

pemerintah (M), orang yang memerintah

pemerintah kota/pemkot; pemerintah kabupaten/pemkab (I), dewan bandaraya

pemilihan umum/pemilu (I), pemilihan raya
umum

pemindai (I), pengimbas

pemirsa (I), penonton

pemondokan (I), rumah tumpangan

pemulung (I), pemungut sisa buangan untuk
dikitar semula

penampungan (I), penadahan; proses; cara

pencen, bersara (M), pensiu

penceroboh (M), pelintas tanpa izin

pendadaran (I), peperiksaan lisan (viva)

pendakwa (M), jaksa

pendakwa raya (M), jaksa agung

pendingin hawa (M), pendingin ruangan (AC)

pendukung (I), penyokong

penebar (I), penyebar

peneroka (M), penjelajah

penertiban (I), penyusunan semula

pengacara (I), peguam

pengacara (M), pembawa acara; MC

pengajian (I), pelajaran berkaitan agama Islam

pengajian (M), pendidikan

pengakap (M), pramuka (praja muda karana)

pengakuan (I), perakuan

pengaman (I), pengawal keselamatan

pengambilalihan (M), akuisisi; pengambil-
alihan

penganan (I), kudapan

penganjur (M), penyelenggara

pengarah (M), direktur

pengeboran (I), penggerudian

pengecer (I), penjual

pengedar (M), distributor

pengentasan (I), digeledah

pengerusi (M), ketua

pengesahan, legislasi (I), pengesahan

pengesat kaki (M), keset

pengetua (M), pimpinan

penggambaran (I), penjelasan; deskripsi

penggambaran (M), pengambilan gambar

pengganas (M), teroris

penggerebekan (I), penangkapan; pengeledahan

penghasilan (M), perolehan

pengiktirafan (M), pengakuan

pengimejan (M), pencitraan

pengiraan undian (M), rekapitulasi

pengrajin (I), tukang kraf

pengsan (M), pingsan

pengucuran (I), penyaluran

pengungsi (I), orang yang tinggal sementara di sesuatu tempat

peniaga (M), penjual

pening (M), sakit kepala; pusing

penjaga pantai (I), pengawal pantai

penjenayah (M), penjahat

penopang (I), penunjang; penyangga; penyokong

pensiun (I), pencen; bersara

pensyarah (M), dosen

pentadbir (M), administrator

pentadbiran (M), pengelola administrasi

penukul (M), palu

penyelaras (M), koordinator

penyelia (M), pemerhati

penyelidik kanan (M), peneliti ahli

penyeluk saku (M), pencopet

penyidik (I), penyiasat

penyokong (M), pendukung; suporter

penyuplai, penyalur (I), pembekal

peperiksaan (M), ujian

perada (I), serbuk berwarna emas

perai (M), libur

peran (I), peranan

peran (M), pemeran

peranan (M), tugas; peran

perangkat (I), alat kelengkapan

perangko (I), setem

peranti (I), alat; bahan; perkakas

peraturan daerah [perda] (I), peraturan-
peraturan tempatan

peratus (M), persen; perseratus

perawan (I), anak dara

perawat (I), jururawat

perban (I), pembalut

percubaan (M), percobaan

percuma (I), sia-sia, tidak berguna

percuma (M), gratis; cuma-cuma

perdana (I), awal; pertama

perdana (M), utama

perekat, lem (I), gam

peretas (I), penggodam

perhelatan (I), majlis

perigi (M), sumur

perih (I), pedih (perasaan)

perijinan (I), pelesenan

perintah berkurung (M), jam malam

periuk (M), panci

perkhidmatan (M), pelayanan; pengabdian

perkongsian (M), berbagi

perlahan (M), lambat

perlekeh (M), meremehkan

permak (I), membaik pulih

permanen, tetap (I), tetap

pernik-pernik (I), rincian penting

perompak (M), perampok

pers (I), media

persada (M), seluruh

persen [%] (I), peratus

persendirian (M), pribadi

persidangan parlimen (M), rapat/sidang pleno

persis (I), serupa; seperti

personel (I), kakitangan

pertama kali (I), perdana

pertelingkahan (M), pertarungan; pertikaian

pesakit (M), pasien

pesantren (I), sekolah pondok

pesara (M), pensiunan

peselancar [internet] (I), pelayar internet

peselancar [laut] (I), peluncur

pesiar (M), wisata

pesolek (M), perias

petang (M), sore

petani gurem (I), bertani kecil-kecilan

petani sara diri (M), petani secukup hidup;
(hasil untuk diri sendiri)

petenis (I), pemain tenis

petualangan (I), pengembaraan

pidana (I), jenayah

pigura, bingkai [gambar] (I), bingkai (gambar)

pijat (I), tukang urut

pilar (I), tiang penguat

pilek (I), selesema

pili [kepala paip air] (M), kran

pilihan raya (M), pemilihan umum (pemilu)

pilpres/pemilihan presiden (I), pilihan raya
presiden

pimpinan redaksi/pemred (I), ketua editor/
ketua sidang redaksi

pinda (I), memperbaiki, mengubah

pindai (I), imbas

pingat (M), medali; tanda jasa

pinggan (M), piring

plafon (I), had

plintir, pilin (I), pilin; pulas

pocong (I), hantu bungkus

poket (M), kocek; saku

pokok (I), utama

pokok (M), pohon

poles, gilap (I), gilap

polis (I), insuran

polis (M), polisi

polisi (I), polis

polisi (M), dasar

polusi, pencemaran (I), pencemaran

pon (I), paun (ukuran berat)

pondan (M), waria; wadam; banci

pondasi (I), asas

ponsel (I), telefon bimbit

ponteng (M), membolos (sekolah/kerja)

Pontianak (I), ibu negeri Kalimantan Barat

porsi (I), bahagian

poskad (M), kartu pos

posko (I), pusat/pondok kawalan

prahara (I), angin ribut; angin taufan; badai

prajurit (I), tentera

prakarsa (I), idea

pramuka [praja muda karana] (I), pengakap

pramurukti (I), pengasuh di rumah orang tua

pramusaji (I), pelayan restoran

pramuwisma (I), pembantu rumah

predator, pemangsa (I), haiwan pemangsa

prediksi, perkiraan (I), perkiraan, jangkaan

preman (I), samseng

preseden (I), tindakan terdahulu yang menjadi ikutan masa hadapan

prestasi, pencapaian (I), pencapaian

prevalensi, kelaziman (I), kelaziman

pria (I), lelaki dewasa

prima (I), pertama; sangat baik; utama

prioritas, diutamakan (I), diutamakan

produk domestik bruto (I), keluaran dalam negeri kasar

produksi, menghasilkan (I), menghasilkan

produsen, penghasil (I), pembuat; pencipta

produser, penghasil (I), penerbit

profesi, karir (I), kerjaya

prosiding (M), hasil perbincangan dalam seminar

prostitusi, pelacuran (I), pelacuran

provinsi (I), negeri; wilayah

proyeksi, andaian, jangkaan (I), anggaran; andaian; jangkaan

puak (M), suku

puan (M), nyonya

pulang (I), balik

pulangan (M), kembali; hasil; keuntungan

pulas (I), nyenyak; tidur mati

pulas (M), pelintir

pulsa (I), kredit telefon; top up

punah (I), habis sama sekali; binasa sama sekali; hilang; lenyap

punca (M), sumber; penyebab

punggung (I), belakang (badan)

pungkas (I), akhir

purdah (M), cadar

purna (I), selesai; akhir

purwarupa (I), prototaip

pusing (I), sakit kepala; pening

pusing (M), berkeliling

pusingan (M), putaran

Puskesmas [pusat kesehatan masyarakat] (I),
klinik desa

putusan, keputusan (I), keputusan

R

ragam (I), pelbagai

rajuk (M), ngambek; merajuk

rakam (M), rekam

rakitan (I), produk hasil cantuman beberapa bahagian kecil

raksasa (I), gergasi

ramai (M), banyak

rambah (I), tebang; pangkas tumbuh-tumbuhan

rambat (I), jalar

rambu lalu lintas (I), papan tanda jalan raya

rampok (I), rompak

rampung (I), selesai

rang undang-undang (M), rancangan undang-undang (RUU)

rapat (I), mesyuarat

rasio (I), nisbah

rasmi (M), resmi

rasuah (M), korupsi

rata-rata (I), purata

ratifikasi (I), pengesahan

raun-raun (M), jalan-jalan

rawa (I), paya

rawan (I), bahaya

rawan (M), galau; gelisah

realisasi (I), menjadikan nyata

reboisasi (I), pemuliharaan

registrasi (I), pendaftaran

reguler (I), biasa

rehat (M), istirahat

rekaan (M), desain

rekaman (I), rakaman

rekan (I), rakan

rekapitulasi (I), rumusan

rekayasa (I), penambahbaikan

rekayasa (M), menciptakan

reklame (I), iklan

rekod (M), rekam

rekomendasi (I), sokongan

rekor (I), rekod

religius (I), keagamaan

relokasi (I), penempatan semula

remot kontrol (I), alat kawalan jauh

rencana (I), rancangan

rengginang (I), keropok pulut

rengsa (I), lemah badan; lesu

renjis (M), memercik air

rentan (I), mudah rosak/sakit

rentas (M), lewati

renyah (I), rangup

renyah (M), rumit

repatriasi (I), penghantaran balik

repot (I), kecoh; kelam kabut; sibuk

repot (M), lapor

retas [komputer] (I), godam

retas [pakaian] (I), koyak; tetas

revisi (I), pengulangan

revitalisasi (I), menghidupkan semula

rezim (I), rejim pemerintahan

riadah (M), senam; gerak badan

rias (I), solek

riasan wajah (I), hasil solekan

ribut (I), bising atau riuh rendah

ricuh (I), kecoh

riil (I), nyata; sungguh; sebenar

rilis (I), melancarkan

rimas (M), tidak nyaman

riset (I), penyelidikan

rit (I), perjalanan

ritel (I), borong

ritmis (I), berirama

riuh rendah (M), keadaan yang bising

riwayat (I), cerita yang turun temurun

rizab (M), simpanan uang/tanah

rogoh (I), memasukkan tangan ke dalam saku

rogol (M), perkosa

rontok (I), gugur; luruh

rosak (M), rusak

ruam (M), biang keringat

rudal (I), peluru berpandu

rukun (I), tertib; teratur

rumah lanting (I), rumah terapung

rumah sakit (I), hospital

rumah sakit bersalin (I), wad bersalin

rumpai (M)

rutinitas (I)

rumpai (M), rumput

runcit (M), kelontong

runding (M), negosiasi

runsing (M), galau

runtut (I), berkesinambungan

runtut bunyi (M), musik latar

rute (I), laluan

rutinitas (I), rutin

S

S1 (I), pengajian di universiti peringkat Bachelor

S2 (I), pengajian di universiti peringkat Sarjana

S3 (I), pengajian di universiti peringkat Doktor
Falsafah

sabuk (I), tali pingang

sabuk pengaman (I), tali keledar

sadur (I), saduran teks

sadur (M), sepuh (menyepuh emas/perak)

saiz kasut (M), ukuran sepatu

sakral (I), suci; keramat

salin (M), ubah; tukar

samaada (M), baik; baik pun

sambang (I), berkunjung; bertandang

sampek (I), sape (gitar berdawai tiga, biasanya di-
beri hiasan berukir yang sangat bagus,
dimainkan untuk mengiringi tari-tarian)

samseng (M), preman; penjahat jalanan

sandal (M), selop

sandang (I), keperluan hidup (pakaian)

sanggam (M), gagah

sanggar (I), kumpulan

sanggar (M), pondok

sangit (I), hangat

sanksi (I), hukuman

santet (I), guna-guna

santri (I), pelajar sekolah pondok

santri (I), pelajar sekolah pondok; orang yang mendalami agama Islam (ulama)

sara (I), kaum; ras; agama

sara (M), penghasilan

sara hidup (M), biaya hidup

sarana (I), cara-cara

sariawan (I), ulser

sarung (I), kain pelekat

satuan pengamananan [satpam] (I), pengawal keselamatan

satwa (I), hidupan; binatang

sebaik sahaja (M), setelah

sebal (I), kesal hati; kecewa

sebatan (M), pukulan

sebati (M), bercampur

sebu (M), sumbat

sedap (M), enak; lezat

sedondon (M); serasi

sedot (I), hisap

seduh (I), bancuh

segak (M), gaya; ganteng; tampan

segel (I), cap; pengesahan

sejagat (M), sedunia; universal

sejuk (I), segar

sejuk (M), dingin

sekat (I), hadang

seketika (I), sebentar lagi

seketika (M), serta merta

sekolah dasar (I), sekolah rendah

sekolah unggulan (I), sekolah bestari

seksi (I), seksyen, jabatan/bahagian

seksyen (M), seksi

selai (I), jem

selamat (ucapan) (I), tahniah

selamba (M), cuek; acuh tak acuh

selancar (I), sukan luncur air

selari (M), sejalan

sela-sela (I), di antara; sekitar

seledri (I), daun sup

selekeh (M), jorok; dekil; tidak rapi

selekoh (M), tikungan

seleksi (I), pemilihan

selenggara (I), mengadakan

selenggara (M), mengurus; mengerjakan; mengelola sesuatu pekerjaan

selesa (M), nyaman

selesema (M), pilek; influenza

selingkuh (I), main kayu tiga; hubungan sulit

selipar (M), sandal

seluar (M), celana panjang

semadi (M), bersemayam

semasa (M), terkini

semеди (I), pemusatan fikiran dan perasaan

sementara (M), tidak tetap selama-lamanya

semisal (I), misalnya, umpama

sempadan (M), batas

sempena (M), bersamaan; berkenaan

semprot (I), sembur

semrawut (I), berselerak

semula (M), ulang kembali

senapan (I), senapang

senarai (M), daftar

sendirian berhad [Sdn. Bhd] (M), perseroan terbatas (PT)

sendok (I), sudu

sendratari (I), seni drama tari

seng (I), atap zink

senget (M), sesuatu yang tidak lurus; tidak waras

sentiasa (M), selalu, senantiasa

sentra (I), pusat

senyampang, mumpung (I), selagi; sementelah

sepah (M), berantakan; kotor

sepak bola (I), bola sepak

sepeda (I), basikal

sepekan (I), seminggu

sepuh (I), sangat tua

seputar (I), mengenai

serba boleh (I), permisif

serbuk sari (I), debunga

seri (I), siri

serik (M), jera; kapok

serikat (I), persekutuan

seronok (M), asyik

sertifikat (I), sijil

seruak (I), menyusup

seruput (I), menghirup

sesuai (M), cocok

sesumbar (I), bangga diri; bongkak

setakat ini (M), sampai saat ini

setem (M), perangko

setengah tujuh (waktu) (I), enam setengah

seteru (M), pertikaian

setiausaha (M), sekretaris

setir (I), memandu

setop (I), berhenti; stop

shalat (I), solat

siaga (I), siap sedia

siang (I), tengah hari

siang (M), waktu pagi hingga sore

siasat (I), strategi

siasat (M), interogasi

sia-sia (I), tak berguna

sidang akhbar (M), sidang paripurna

sidik (I), siasat; periksa

sidik jari (I), cap jari

sifar (M), nol

sihat (M), sehat

sijil (M), piagam; ijazah; sertifikat

sijil cerai (M), surat talak

sikat gigi (I), berus gigi

sikat rambut (M), sisir

silaturrahmi (I), melawat orang yang hidup

silaturrahi (M), merapatkan hubungan

siling (M), plafon; uang receh; uang koin

simak (I), semak

simbolis (I), simbol

simen (M), semen (adonan kapur untuk merekatkan batu bata)

simpanan uang (I), tabung

simpatik (I), simpati

simpatisan (I), penyokong

simpleks (I), sederhana

simplifikasi (I), penyederhanaan

sinetron (I), drama televisyen

singah (M), mampir

sinyal (I), tanda isyarat; signal

sinyalir (I), memberitahu supaya berwaspada

sipil (I), rakyat jelata

sipir (I), wadar/warden (pegawai penjara)

sirap (M), sirup

siri (M), seri; sinambung

sirkulasi (I), peredaran; mengedarkan

sisi (I), sebelah

sistolik (I), paras tekanan darah

siswazah (M), mahasiswa S2 atau S3

sitir (I), petikan/rujukan

situs (I), laman web; kawasan penyelidikan

siung (M), taring

skema (I), rangka

skenario (I), senario

skim (M), rencana; pola (skema)

skrip (M), naskah film/drama

skwad pelapis (M), pasukan cadangan

slot (M), slot (lubang)

SMA (I), tingkatan 4, 5, dan 6

soal siasat (M), interogasi

soalan (M), pertanyaan

sobek (I), koyak; cabik

sokong (M), dukungan

solekan (M), hasil riasan

solusi (I), penyelesaian

songkok (M), kopiah; peci

sopir (I), pemandu

sore (I), petang

sorgum (I), gandum

sorok (M), sembunyi

sosok (I), seseorang

sotong (M), cumi-cumi

spesial (I), istimewa

spons (I), span

stadion (I), stadium

standar (I), standard

stasiun pengisian bahan bakar [SPBU] (I),
stesen minyak

stasiun televisi (I), stesen televisyen

steril (I), bersih dari kuman atau mikroorganisme lain, tidak subur, tidak berkembang dengan baik, mandul.

stokin (M), kaos kaki

stop (I), berhenti; setop

suam (M), hangat

suasa (M), tembaga; gangsa

suasana (M), nuansa

subyek (I), subjek

sudu (M), sendok

suguh (I), menghidangkan

suis (M), saklar

sukan (M), olahraga

sukarelawan (M), relawan

sukat (M), ukur; timbang

suku (M), kaum; ukuran pembagi; seperempat

suku akhir (M), perempatfinal

suku bunga (I), kadar faedah

sulit (I), sukar

sulit (M), rahasia

sulut (I), cucuh; nyala

sumberdaya (I), sumber tenaga

sumur (I), perigi

sungkap (I), tercabut; tanggal

suri rumah (M), ibu rumah tangga

surplus (I), lebihan

suruhanjaya (M), komisi

swadaya (I), usaha sendiri

syak (M), curiga

syarikat (I), pertubuhan

syarikat (M), perusahaan; persekutuan

syiling (M), uang logam

syok (M), suka-suka sendiri

syuting (I), penggambaran (filem/drama)

T

tabel (I), jadual

tabiat (M), kelakuan

tabrak (I), langgar

tabung (M), celengan; tabungan

tabung gas (I), tong gas

tabung, bumbung (I), benda yang bulat dan panjang

tabungan valas (I), tabungan pertukaran asing

tadbir (M), administrasi

tadika (M), TK (Taman Kanak-kanak)

tahapan (I), tahap atau peringkat

tahun lalu (I), tahun lepas

taip (M), ketik; mengetik

tajuk (M), judul

tak (M), tidak

tak larat (M), tak berdaya

taksi (I), teksi

takziah (M), duka cita

talangan (I), pinjaman (wang)

tali keledar (M), sabuk/tali pengaman

talian (M), tautan

tambang (I), lombong; tali

tambang (M), pembayaran tiket untuk transportasi

tameng (I), perisai

tampang (I), raut wajah; rupa

tampik (I), menafikan; menolak

tampung (I), tadah

tanggal (M), lepas; copot

tanggul (I), tambak

tangki tandas (M), penampung kotoran jamban

tanglong (M), lampion

tank (I), kereta kebal

tapak (M), tanah; kawasan

tapis (M), saringan

taplak (I), alas meja

tarikh (M), tanggal

tasik (M), danau

tata kelola (I), pengelolaan

tauliah (M), surat pengakuan

tayar (M), ban

teken (I), tandatangan; sain

teknik sipil (I), kejuruteraan awam

telak (I), tanah runtuh; tepat

telat (I), terlewat

telefon bimbit (M), telefon seluler (ponsel);
telefon genggam

telekung (M), mukena

telefon seluler (I), telefon bimbit

telingkah (M), pertengkaran

telisik (I), telusuri

telmi/telat mikir, lambat berpikir (I),
lambat berpikir

tembikai susu (M), melon

tembikai, semangka (M), semangka

tempah (M), pesanan

tempatan (M), lokal; tempatan

tempel (I), tampal; lekat

temperamental (I), panas baran

temporer (I), sementara waktu

temu bual (I), wawancara

temu bual (M), wawancara

tenat (M), sekarat; kritis

tenda (I), khemah

tengarai (I), petunjuk; penyebab

tenggak, teguk (I), minum air

tenggat waktu (I), tempoh waktu

tenggorokan (I), tekak

tengkar (I), bergaduh secara lisan

tensi (I), aliran darah

teraju (M), alat penimbang; terpimpin

terasi (I), belacan

terbabit (M), terlibat

terbantut (M), terhenti

terencat (M), terhenti

terhad (M), terbatas

terhegeh-hegeh (M), lambat

terinjut-injut (M), terseok-seok

terjejas (M), tercemar; terganggu

terlajak (M), terlanjur

terlena (M), tertidur

terobos (I), tembus

terompah (M), kelom; bakiak

terpelanting (M), terpentak

tersendat (I), tersumbat

teruja (M), gembira

teruk (M), buruk; rusak; parah

tes (I), ujian; cuba

tetangga (M), jiran

tetikus (M), mouse; maus (perangkat komputer)

tewas (I), mati

tewas (M), kalah

tidak mau (I), tak nak

tidak statis (I), tidak tetap

tidur mati (M), nyenyak

tikungan (I), selekoh

tilam (M), kasur

tilang [tindakan langsung] (I), saman

tim (I), kumpulan

tim ahli (I), ahli kumpulan

tindak lanjut (I), tindakan seterusnya

tingkap (M), jendela

tiongkok (I), China

tipe (I), ciri-ciri

tipu (M), bohong

tiwah (I), sebahagian daripada upacara pengebumian masyarakat Dayak Ngaju

todong (I), ancam; ugut

toga (I), jubah acara rasmi (konvokesyen, hakim)

toko (I), kedai

toko retail (I), kedai runcit

tokok-tambah (M), melengkap

tolak (M), dorong; kurang

tomato (M), tomat

tomboi (I), perempuan seperti lelaki

tombol (I), butang

tongkok (I), longgok

topang (I), sokongan

topang (M), penyangga; penyokong

topi keledar (M), helm

tren (I), trend

trik (I), helah

triwulan (I), suku tahunan

trombosit (I), platelet

tuala (M), handuk

tualang (I), glandangan

tubruk (I), terpa

tudung (M), kerudung

tuisyen (M), les

tukak (I), tokak (kudis bernanah dan busuk)

tukang pijit (I), tukang urut

tukang urut (M), tukang pijit

tukik (I), menjunam; anak penyu

tulalit (I), lambat menerima (lemot)

tular (I), sebar; jalar

tulen (M), asli

tulisan (M), skrip

tumben (I), ganjil; menghairankan

tunjangan (I), tunjangan; peruntukan

tunjuk perasaan (M), unjuk rasa

turis (I), pelancong

turnamen (I), pertandingan

turun tangan (I), turut mencampuri (urusan
dsb)

U

uang (I), wang atau duit

uap (I), wap

uar-uar (M),ewartakan; menyiarkan

ubat (M), obat

ubat gigi (I), pasta gigi; odol

udik (I), orang pedalaman

ugut (M), memeras

ulah (I), tingkah laku; kerenah

ulat gonggok (M), kaki seribu

umbul-umbul (I), panji-panji; bunting

unduh (I), muat turun

unggah (I), muat naik

ungsi (I), pindah

unjuk gigi (I), unjuk taring/kekuatan (contoh;
dalam acara sukan)

unjuk rasa (I), penunjuk perasaan

uraian (I), huraian

urut (M), pijit; pijat

usai (I), selesai

usia dini (I), kanak-kanak

usut (I), siasat; raba

V

vakum, kosong (I), hampa udara; kosong

valas [valuta asing] (I), pengurup wang

valid, sah, berlaku (I), sah; sah

vegan (I), vegetarian

velg (I), rim tayar

vendor, penjual (I), penjual (rumah dan tanah)

visioner, wawasan (I), berwawasan

vital, penting (I), sangat penting

vitalitas, daya tahan (I), daya tahan; lasak

W

wabah (I), wabak

waduk (I), takungan; paya; kolam

wakil (I), timbalan atau naib

wakil (M), menggantikan atau bertindak bagi pihak orang lain

wakil bupati [wabup] (I), penolong pegawai daerah

waktu senggang (I), masa lapang

wali kelas (I), guru kelas

wali kota/bupati (I), datuk bandar

wali murid (M), ibu bapa anak sekolah

wangsit (I), wasiat; amanat

wanti-wanti (I), pesan bersungguh-sungguh; peringatan

wastafel (I), singki; tempat menadah air paip

wayar (M), kabel

wenang (I), kuasa

wicara (I), bicara

wisata (I), pelancongan

wisata karya (I), kunjungan kerja

wisata religi (I), pelancongan keagamaan

wisatawan (I), pelancong

wisel (M), peluit

wortel (I), lobak merah

x [kali] (I, M)

x [kali] (I, M)

X

x, kali (Indonesia, Malaysia); darab (Malaysia)

Y

yang asli (I), tulen, sebenar

yel (I), teriakan atau sorakan

yok (I), ayuh

Z

zahir (M), jelas dan nyata

zakar (M), buah zakar; buah pelir

zarah (M), atom

ziarah (I), melawat orang yang mati

ziarah (M), melawat orang yang hidup

zirafah (M), zarafah

zona pemijahan (I), zon persenyawaan; rahim